

21. 1. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novelizace v občanském právu, které Vám možná unikly

Poslanecká sněmovna projednává poměrně velké změny v rodinném právu. Péče o děti bude koncipována nově zcela jinak, opouští se od tradičních pojmů jako střídavá či výlučná péče. Od změny se očekává také flexibilnější a modernější přístup soudů. Změny se dotknou i rozvodů. Co všechno se tedy mění a jaký to bude mít dopad?

Konec výlučné a střídavé péče

Novelou má být zrušeno tradiční dělení péče na výlučnou a střídavou. Toto dělení často způsobovalo mezi rodiči spory už jen kvůli označení péče jednoho z rodičů za výlučnou. Protože na péči o dítě se mají podílet oba rodiče společně, rozhodl se zákonodárce tuto konfliktní terminologii zrušit.

Jde v tomto případě však spíše o změnu pojmů: „*Ustanovení se formulačně upravuje v návaznosti na změnu terminologie, kdy se dítě po rozvodu manželů „nesvěřuje do péče“ jednoho či obou rodičů, ale „zůstává v péči“ obou rodičů. Významově však zůstává ustanovení nedotčeno.*“^[1] Podle zákonodárců vede současný právní stav ke stigmatizaci rodičů, kteří mají pouze právo styku s dítětem.

Rodiče nyní budou mít péči o dítě v rovnocenném vztahu, pouze u nich bude případně jinak stanoven čas kontaktu s dítětem. **Pokud se rodiče dohodnou, že dítě zůstane v péči obou rodičů, nemusí soud ani určovat rozsah péče o dítě každého z nich.** V takovém případě soud nebude rozhodovat ani o vyživovací povinnosti. Je tak kladen mnohem větší důraz na dohodu rodičů a je jim dána větší svoboda v jejich rozhodnutí. Půjde zejména o případy rodičů, kteří se dokáží průběžně domlouvat jednak na momentálním rozvržení vlastní práce a potřebách péče o dítě dle aktuální potřeby, tak i na odpovídajícím výživném.

Pokud rodiče nebudou ve shodě ohledně společné péče, rozhodne soud o délce kontaktu každého z rodičů s dítětem a rozhodne i o vyživovací povinnosti k dítěti. V případě rodiče, u něhož nebude možné vzhledem k nepravidelnému rozvržení pracovní doby dopředu stanovit konkrétní pevně daný rozvrh péče o dítě, budou mít soudy možnost postupovat stejně jako dosud, tedy tak, že stanoví rozsah péče vyjádřením četnosti (např. určitým počtem dní v měsíci), a to za současného stanovení mechanismu domluvy mezi rodiči (např. povinnost vyrozumět v určitém předstihu druhého rodiče o plánovaných směnách apod.).^[2]

Cílem nové úpravy přitom je, aby dítě bylo v kontaktu s oběma rodiči přibližně stejně, pokud je to možné. Pokračuje tak příklon k rovnoměrnému rozvržení kontaktu obou rodičů s dítětem.

Jednodušší (ne)sporný rozvod

Kromě výše uvedených změn novela také plánuje spojit rozvodové a opatrovnické řízení. Tím by se mělo urychlit řešení situace zejména u rodičů, kteří jsou dohodnuti na podmínkách rozvodu i péči o

dítě a bude je tak čekat jen jedna návštěva soudu.

Navíc by měl být nesporný rozvod ještě jednodušší než dříve. Pokud manželé budou s rozvodem souhlasit a dohodnou se na všech podmínkách rozvodu (zejména na péči o nezletilé dítě), nebude již soud manželé vyslyšet a podle ustanovení o tzv. smluveném rozvodu manželství rozvede. Odpadne navíc i podmínka, že spolu manželé již 6 měsíců nežijí.

I sporné rozvody se zjednoduší, protože soudy nově nebudou zjišťovat příčinu rozvratu manželství, pokud se samotným rozvodem oba manželé souhlasí (byť se například nedohodli na majetkovém vypořádání nebo péči o dítě).

Procesní změny

Novinkou budou tzv. prozatímní rozhodnutí, která by v opatrovnických věcech měla nahradit předběžná opatření. Před vydáním prozatímního rozhodnutí by měl soudce dát prostor oběma stranám k vyjádření a výslechu.

Důvodem pro zavedení tzv. prozatímních rozhodnutí je snaha o lepší uplatnění práv dítěte. Obecná úprava předběžných opatření by tak nebyla v otázkách nezletilých aplikovatelná, a to především proto, že účastníci při něm nemají možnost se účastnit soudního jednání a vyjádřit se ke všem důkazům.

Protože však zůstává nutné, aby se rozhodovalo o záležitostech nezletilých rychle, budou soudy využívat operativní formy komunikace. Tím by se měl naplnit požadavek na možnost ústního projednání, ale zároveň by měla být zachována rychlost rozhodování.

Návrh počítá s tím, že prozatímní rozhodnutí bude stejně jak předběžné opatření pouze dočasným řešením situace. Proto v případě, že soudy budou rozhodovat o prodloužení prozatímního rozhodnutí, budou přitom i zvažovat, zda je stále aktuální a zda trvají důvody pro jeho vydání. Posílení procesních práv účastníků však doprovází v návrhu omezení jejich možnosti odvolání.

Závěr

Velké změny rodinného práva měly původně nastat již od 01.01.2025. V tuto chvíli není jasné, na kdy bude účinnost novely posunuta.

Změny se nicméně dotknou rozvodového řízení, které by mělo být nově spojeno s řízením opatrovnickým. U nesporných rozvodů by měla odpadnout podmínka, podle které spolu manželé neměli již déle než 6 měsíců žít.

Největší změny jsou plánovány v oblasti péče o děti. Nově by nebylo postupováno podle obecné úpravy předběžných opatření, ale soudy by měly ve věci opatrovnictví děti rozhodovat tzv. prozatímním rozhodnutím s minimální možností opravných prostředků. Prozatímní rozhodnutí by byla vydávána na dobu určitou, a to až po ústním jednání, při kterém by všichni účastníci měli mít možnost se vyjádřit ke všem důkazům. Pro urychlení řízení by měly soudy ve větší míře využívat videokonference.

Rovněž má dojít ke zrušení tzv. výlučné a střídavé péče a bude se upřednostňovat dohoda rodičů o péči i výživném.

JUDr. Kateřina Krahulíková,
advokátka

[NIRRIS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Národní 973/41
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 020 500
Fax: +420 225 020 555
e-mail: nirris@nirris.cz

[1] Důvodová zpráva vládního návrhu zákona, kterým se mění občanský zákoník, sněmovní tisk č. 728.

[2] Tamtéž.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)

- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)